

Svahken sijte

Trondheim, 12.05.2021

Deres ref.:  
Jon Anders Mortesson

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):  
2021/4467

Saksbehandler:  
Kjell Vidar Seljevoll

## Tillatelse til skadefelling av bjørn i Svahken sijte - rovviltregion 5 - Engerdal kommune

Vi viser til telefonsamtaler i sakens anledning og søknad fra Svahken sijte/Elgå reinbeitedistrikt, datert 7. mai 2021, og videre til e-post fra oss datert 8. mai 2021.

### Vedtak

Miljødirektoratet gir tillatelse til å felle en skadegjørende bjørn i deler av rovviltregion 5.

Vi stiller følgende vilkår til fellingen:

1. Statens naturoppsyn (SNO) er ansvarlig for å gjennomføre fellingsforsøket i tråd med instruksen for det statlige fellingslaget ved uttak av vilt.
2. SNO skal gjennomføre fellingsforsøket innenfor Elgå reinbeitedistrikt.
3. Fellingsperiode: 8. mai 2021 til og med 12. mai 2021.
4. Miljødirektoratet kan trekke tillatelsen tilbake.

Vedtak er gjort etter naturmangfoldlovens § 18 tredje ledd og første ledd b), jf. §§ 7-12 og rovviltforskriften § 13. Du finner [naturmangfoldloven](#) og [rovviltforskriften](#) i sin helhet på Lovdata.no.

[Representantforslag 163 S \(2010-2011\)](#) (Stortinget.no) ligger også til grunn for vurderingene.

### Kort om bakgrunnen for saken

Svahken sijte søkte tidligere i vår om forebyggende felling av bjørner, som oppholdt seg i distriktet. Søknad om forebyggende felling ble avslått av Miljødirektoratet i vedtak 14. april 2021. Svahken sijte påklaget dette avslaget, og saken ble klagebehandlet av Miljødirektoratet og er oversendt til Klima- og miljødepartementet for endelig avgjørelse.

Det ble 7. mai 2021, meldt om skader påført rein i reinbeitedistriktet, samt sportegn fra bjørn i tilknytning til skade. SNO undersøkte to kadaver 8. mai. SNO har konkludert med at dødsårsaken for en åring av tamrein funnet ved Rødvolbekken er bjørn, med vurdering antatt sikker. Videre er kadaver av en årskalv undersøkt ved Kuvola, for denne er konklusjonene satt til kongeørn, dokumentert.

Det pågår et forskningsprosjekt i tilstøtende reinbeitedistrikt på svensk side, Idre Sameby. Prosjektet har til formål å samle informasjon om hvor store tap bjørn medfører på tamrein når de oppholder seg i kalvingsområdene under kalvingen. Metoden er at bjørnene merkes med radiosendere og følges tett når de oppholder seg inne i kalvingsområdene til Idre Sameby. NINA er ansvarlig for prosjektet, og har på forespørsel fra Miljødirektoratet bekreftet at det er stor sannsynlighet for at bjørnen som har forvoldt skade på rein ved Rødvolbekken er en GPS-merket bjørn.

Bjørnen er en ung hann, som til nå i år har opphold seg kun i Norge. Den har forflyttet seg forholdsvis mye og oppholdt seg både nord for, innenfor og sør for Elgå reinbeitedistrikt. Denne bjørnen ble registrert i reinbeitedistriktet også i 2020, og er det samme individet som det ble gitt tillatelse til skadefelling av etter det ble registrert skader på tamrein i distriktet i juni 2020.

## Miljødirektoratets vurderinger

Naturmangfoldloven og Bernkonvensjonen setter de overordnede rammebetingelsene for uttak av rovvilt, og Stortinget har i rovviltforliket i 2011 presisert at norsk rovviltforvaltning skal skje innenfor rammen av disse bestemmelsene. Bernkonvensjonens artikkel 9 er sentral hva gjelder adgang til uttak av rovvilt for å beskytte bestemte interesser. Bestemmelsene fra konvensjonen er gjennomført i naturmangfoldloven § 18, som slår fast at det ved forskrift eller enkeltvedtak kan tillates uttak av vilt og lakse- og innlandsfisk bl.a. for å avverge skade på husdyr og tamrein, eller for å ivareta allmenne helse- og sikkerhetshensyn eller andre offentlige interesser av vesentlig betydning. Vedtak om uttak kan bare treffes hvis uttaket ikke truer bestandens overlevelse og formålet ikke kan nås på annen tilfredsstillende måte.

### Om bestandssituasjonen for brunbjørn

Offentlige avgjørelser som kan få følger for naturmangfoldet skal så langt det er rimelig bygge på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon samt effekt av påvirkning, jf. naturmangfoldloven § 8. Direktoratet vil vise til beskrivelsen av det Nasjonale overvåkningsprogrammet for rovvilt i kommentarene til rovviltforskriften § 3. Rovdata har ansvaret for formidling, drift og utvikling av Nasjonalt overvåkningsprogram for rovvilt, og Rovdata er den sentrale leverandøren av data om status og utvikling i rovviltbestandene til alle forvaltningsledd. Rapporteringsfristen for overvåking av brunbjørn er 1. april hvert år.

Bestanden av brunbjørn i Norge blir primært overvåket ved å analysere DNA fra innsamla ekskrement og hår. De analyserte prøvene med DNA gjør det mulig å fastslå hvor mange brunbjørn som minimum har vært innom Norge i løpet av ett år, hvor de har oppholdt seg og fordelinga mellom hanner og binner. Bestandsmålet er gitt i tallet på årlige ynglinger.

Overvåkingen har derfor tatt i bruk en ny metode, som er utviklet av Det skandinaviske bjørneprosjektet (Bischof og Swenson 2010), til å beregne hvor mange kull som sannsynligvis er født i Norge hvert år. Metoden tar utgangspunkt i det innsamlede DNA-materialet og bygger blant annet på kunnskap om fordeling mellom kjønn og alder i den svenske bjørnebestanden. Den baserer seg også på kunnskap om hvor ofte binnene føder og hvor gamle de er første gang de føder, samt størrelsen på leveområdene og dødeligheten i bestanden. I 2020 ble det estimert født 8,5 kull i Norge (NINA Rapport 1986, 2021).

Resultatene fra DNA-analysene identifiserte 150 ulike brunbjørner i 2020, 65 binner og 85 hanner. Tallet på 150 ulike individ er minimumstall, da en ikke kan gå ut fra at en har lyktes i å samle materiale etter alle individ i alle områder. Samtidig er det slik at bjørnebestanden i grenseområdene i hovedsak er felles med Sverige. Mange ekskrement- og hårprøver i grenseområda kan derfor stamme fra brunbjørner som har hoveddelen av sitt leveområde i Sverige.

Kjent avgang av brunbjørn i Norge i 2020 var totalt 10 bjørner, hvorav tre hanndyr ble felt på skadefelling i region 5. I tillegg ble det registrert 4 døde unger av bjørn i region 5 våren 2020. Det er kjent at ungedødelighet hos brunbjørn er høy, blant annet på grunn av infanticid (ungedrap). Det foreligger betydelig kunnskap om den samlede belastningen bjørnebestanden blir utsatt for, jf. naturmangfoldloven § 10. Bjørnebestanden er ikke avgrenset av tilgjengelig areal. Det er ikke registrert sykdom på brunbjørn i Norge. Utover enkelte påkjørsler skjer avgangen av voksen brunbjørn i hovedsak gjennom lisensfelling og skadefelling. Førre-var-prinsippet, jf. naturmangfoldloven § 9, kommer til bruk i situasjoner hvor en ikke har tilstrekkelig kunnskap tilgjengelig, jf § 8. Etter direktoratets syn er ikke dette tilfelle i denne saken.

Bestanden av bjørn i region 5 Hedmark, er rapportert å være på måltallet for regionen – 3 årlige ynglinger. Vi finner at uttak av den skadegjørende bjørnen ikke vil true bestandens overlevelse.

### **Beiteprioritert område og kalvingsland**

Av rovviltforliket i 2011 fremgår det at soneinndelingen i den geografisk differensierte rovviltforvaltningen må forvaltes tydelig. Det vil si at det skal være tydelige forvaltningsmessige forskjeller mellom forvaltningsområder for rovvilt og prioriterte beiteområder. Det skal praktiseres en lavere terskel for tillatelse til uttak av rovvilt i de beiteprioriterte områdene, versus forvaltningsområdene for de ulike rovviltartene.

Svahken sijte sine områder er i beiteprioriterte områder. Den påviste skaden av bjørn, er registrert innenfor distriktet sitt kalvingsområde, i kalvingstiden. Den påviste skadeomfanget er på vedtakstidspunktet begrenset. Men skaden er registrert i de områdene og på den årstiden, der bjørn anses å ha størst potensiale for å forvolde skader på tamrein. Kalvingen i distriktet er i full gang, og er oppgitt å ville vare frem til slutten av mai. Vi anser at den skadevoldende bjørnen som er registrert innenfor kalvingsområdene i distriktet, utgjøre et betydelig skadepotensiale for tamrein, i nær fremtid. Skadefelling bør iverksettes for å forhindre videre tap.

### **Andre tiltak**

I en situasjon der felling vurderes innvilget skal vi også vurdere andre mulige tiltak. Det ble i 2020 gjort en innsats for å skremme den aktuelle bjørnen vekk fra områdene til reinbeitedistriktet. Dette var noe seinere på året, i juni. Tiltaket fungerte rent praktisk, men gav en kortvarig effekt. Bjørnen kom tilbake til distriktet etter en tid. Vi vurderer at det ikke finnes andre tilfredsstillende løsninger foruten forsøk på felling, på det nåværende tidspunkt.

### **Konklusjon**

Etter en samlet vurdering finner Miljødirektoratet at det er grunnlag for å iverksette skadefelling av en bjørn, innenfor reinbeitedistriktet. Dette for å forhindre videre skadeutvikling. Fellingsforsøket skal innrettes mot det aktuelle skadegjørende individet.

## Klagerett

Du/dere og andre med rettslig klageinteresse kan klage på vedtaket, jf. forvaltningsloven kap. VI. Fristen for å klage er tre uker fra du/dere har mottatt dette brevet. Klagen sendes til Miljødirektoratet.

Hilsen  
Miljødirektoratet

*Dette dokumentet er elektronisk godkjent*

Susanne Hanssen  
Fung. seksjonsleder

Kjell Vidar Seljevoll  
seniorrådgiver

Tenk miljø - velg digital postkasse fra e-Boks eller Digipost på [www.norge.no](http://www.norge.no).

### Kopi til:

|                                            |               |      |             |
|--------------------------------------------|---------------|------|-------------|
| Statsforvalteren i Innlandet               | Postboks 987  | 2604 | LILLEHAMMER |
| Statsforvalteren i Trøndelag / Tröndelagen | Postboks 2600 | 7734 | Steinkjer   |
| fylhkenålma                                |               |      |             |
| Klima- og miljødepartementet               | Postboks 8013 | 0030 | OSLO        |
|                                            | Dep           |      |             |
| Rovviltnemnda i region 5                   | Postboks 987  | 2604 | LILLEHAMMER |
| Landbruks- og matdepartementet             | Postboks 8007 | 0030 | OSLO        |
|                                            | Dep           |      |             |
| Mattilsynet                                | Postboks 383  | 2381 | Brumunddal  |
| Landbruksdirektoratet                      | Postboks 1450 | 0116 | OSLO        |
|                                            | Vika          |      |             |